

Kaupunkiympäristön toimialan **ERIYTYMISEN EHKÄISYN TIEKARTTA**

Kaupunkiympäristölautakunta 12.8.2025

Milja Halmkrona, aluearkkitehti vs.
Jonna Kurittu, yleiskaavasuunnittelija

Segregaatio kasvaa: Alueellinen eriytyminen lisääntyy Suomessa, etenkin kaupungeissa ja myös Vantaalla.

Palvelut ja asunnot keskiössä: Sosiaaliturvaleikkaukset, palveluiden sijainti ja vähenevä tuettu asuntotuotanto lisäävät eriytymistä.

Vantaan erityistilanne: Vähäinen maanomistus rajoittaa kaupungin mahdollisuuksia ohjata asuntopolitiikkaa.

Yhteistyötä tarvitaan: Segregaation torjuminen vaatii poikkihallinnollista yhteistyötä, yhteistä päätöksentekoa ja yhteistä tahtoa.

TIEKARTTATYÖN PROSESSI

Suunnittelu käynnistettiin syksyllä 2023 tarpeesta ymmärtää paremmin kaupunkiympäristön toimialan roolia ja keinoja eriytymiskehityksen kääntämisessä.

Itä-Vantaan aluearkkitehti Mari Jaakonaho ja yleiskaavapäällikkö Mari Siivola käynnistivät työn keväällä 2024. Myönteisen erityiskohtelun ohjelma (MEK) sekä koulusegregaation ehkäisyyn keskittynyt Yhteinen koulu -hanke ovat olleet tärkeässä roolissa luomassa työlle pohjaa v. 2022-23. Demos Helsinki järjesti kevään ja kesän 2024 työpajaosuudet, kaupunkiorganisaatiossa työtä on tehty laajalla joukolla.

Tiekartassa esitetään suositukset vaikuttavimmista kaupunkiympäristön toimialan toimenpiteistä segregaaation ehkäisemiseksi. Segregaatiokehityksen pysäyttämiseen tullaan tarvitsemaan koko kaupunkia.

"Segregation ehkäisy on taloudellinen investointi Vantaan tulevaisuuteen"

BLOGI – KAUPUNKITURVALLISUUS – 30.5.2025

DEMOKRATIA & OSALLISUUS

HYVINVOINTI & YHTEISÖLLISYYS

KAUPUNKISUUNNITELU

...

Eriarvoistumisen ehkäiseminen ei liity vain lähiöihin, jotka hehkuvat tilastoissa punaisina. Kyse on koko kaupungin taloudellisesta tulevaisuudesta, kirjoittaa Mari Jaakonaho.

["Segregation ehkäisy on taloudellinen investointi Vantaan tulevaisuuteen" | Vantaa](#)

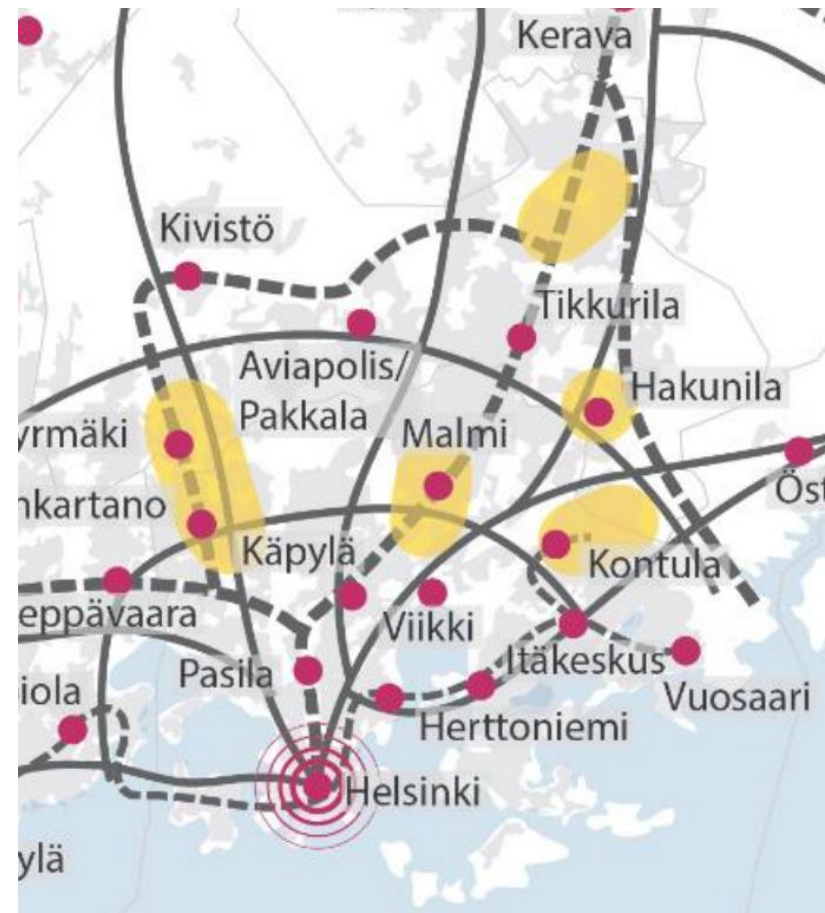
YHDENSUUNTAISET TOIMENPITEET MAL 2023 –SUUNNITELMAN KANSSA

MAL 2023 -suunnitelman kaupunkiuudistukseen liittyvinä toimenpiteinä:

- Käynnistetään seudullinen kaupunkiuudistusverkosto tiedon ja hyvien käytäntöjen jakamiseksi.
- Valtion tulee käynnistää yhdessä kuntien kanssa ohjelma, jolla kehitetään kaupunkiuudistusalueita, ja osoittaa siihen riittävästi resursseja ja avustuksia.
- Kunnat kiinnittävät maa- ja asuntopoliittisissa tavoitteissaan erityistä huomiota kaupunkiuudistusalueiden asuntokannan monipuolistamiseen ja huolehtivat uudistuotannon huoneistotyyppijakauman monipuolisuudesta kaavoituksen ja maapolitiikan keinoin.
- Parannetaan asuinympäristön laatua kaupunkiuudistusalueilla niiden vahvuuksia ja omaleimaisuutta vaalien.
- Juna- ja metroasemien parantamis- ja korjaustoimenpidepaketti sekä asemanseutujen kehittäminen

”seudullisella tasolla erityisiä uudistustoimenpiteitä kaipaavia kaupunkiuudistusalueita, joille suunnataan monipuolisia kaupunkikehittämisen toimenpiteitä”. (Havukoski, Hakunila ja Myyrmäki)

VANTAAN KESTÄVÄN KEHITYKSEN RAPORTOINTI

Sosiaalisesti kestävä Vantaa -teeman alla keskitytään erityisesti alueellisen segregation tematiikkaan.

ERKKO

**KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALAN
ERITYMISEN EHKÄISYN TIEKARTTA**

ERIYTYMISKEHITYKSEN EHKÄISYN TIEKARTAN KAISTAT JA TEEMAT

Vaikuttava johtaminen

- Työnteon resurssien kohdentaminen
- Strateginen organisoituminen
- Vaikutusten arviointi kaikessa päätöksenteossa
- Tilannekuvien hyödyntäminen
- Osaamisen vahvistaminen

Maa- ja asuntopolitiikka

- Määrätietoinen ennakointi
- Monipuolisen asumisen varmistaminen
- Aktiivinen yhteistyö asuntopolitiikan kehittämisessä
- Täydennysrakentaminen

Investointien ohjaaminen

- Investointien sosioekonominen kohdentaminen
- Vetovoima- ja ankkuri-investointien hyödyntäminen
- Julkisen tilan laadun kehittäminen
- Palveluinvestointien strateginen sijoittuminen

Osallisuus, viestintä ja maine

- Saavutettavan osallisuuden edistäminen
- Yhteisöllisyyden tukeminen
- Positiivinen viestintä ja maine

Vaikuttava johtaminen

Vahvistamme tietoon perustuvaa johtamista, poikkihallinnollista yhteistyötä ja läpinäkyvää tiedonkulkua.
Yhteinen suunta ja vaikutusten tunnistaminen.

TEEMA

TOIMENPIDESUOSITUKSET

Työnteon resurssien kohdentaminen

- Ymmärrämme eriytymiskehityksen ehkäisyn vaativan työtä ja kohdennamme työnteon resursseja alueille, joilla eriytymiskehityksen riski on suuri.

Strateginen organisoituminen

- Kehitämme alueellista yhteistyötä niin toimialan sisällä kuin myös poikkihallinnollisesti.
- Laadimme alueelliset suunnitelmat poikkihallinnollisesti ja yhteensovitettusti.

Vaikutusten arviointi päätöksenteossa

- Arvioimme päätösten segregatiovaikutuksia oikea-aikaisesti ennakoiden ja systemaattisesti koko kaupungissa.

Tilannekuvien hyödyntäminen

- Rakennamme ajantasaista tilannekuvaa alueista ja käytämme sitä kaikessa suunnittelussa, arvioinnissa ja päätöksenteossa
- Hyödynnämme yhteisiä mittareita ja seurantatietoa.
- Kaavat ovat toteuttamiskelpoisia myös hintaherkillä alueilla.

Osaamisen vahvistaminen

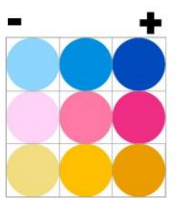
- Kehitämme osaamista ja jaamme hyviä käytäntöjä.
- Osallistumme aktiivisesti segregaaation ehkäisyä tukeviin verkostoihin.

Vaikuttava johtaminen

toimenpiteen vaikuttavuus

onko jo käytössä?

vaatiiko lisäinvestointeja?

TEEMA

MITTARI

VASTUUTAHO

Työnteon resurssien kohdentaminen

- Resursseja on kohdennettu tarveperustaisesti
- Tarkennetaan kaavoitusohjelman seuranta (valmistuneiden kaavojen määrä, tyyppi ja yhteenlaskettu kerrosala)
- Eri alueilla valmistuneiden katu- ja puistosuunnitelmien määrä kasvaa

Strateginen organisoituminen

- Poikkihallinnollisen yhteistyön toimintatavat on määritetty ja otettu käyttöön
- Alueelliset suunnitelmat on laadittu (uusi investointimalli)

Vaikutusten arviointi päätöksenteossa

- Segregaatiovaikutukset arvioidaan kaikessa suunnittelussa ja päätöksenteossa: hankkeiden ja investointien sijoittamisessa, asemakaavoissa, puisto- ja katusuunnitelmissa

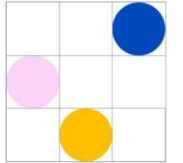
Tilannekuvien hyödyntäminen

- Mattiin lisätty hankkeille segregaatiotunniste.
- Tilannekuvat on rakennettu ja käytössä. Tilannekuvaa päivitetään säännöllisesti.
- Seurataan investointeja ja asemakaavahankkeita suuralueittain. Korvataan Itä-Vantaa-niputus kaikessa työnteossa ja seurannassa suuralueilla Korso, Koivukylä ja Hakunila

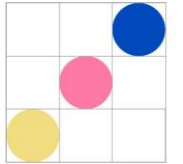
Osaamisen vahvistaminen

- Tiekarttatyötä on jalkautettu
- Segregaatiokoulutusta henkilökunnalle (johto, aluearkkitehdit, projekti-johtajat)
- KATO-koulu segregaatioteemasta pidetty

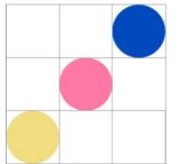
◦ Toimialan johto

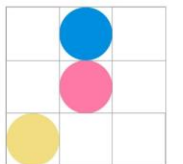
◦ Toimialan johto

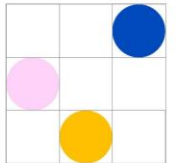
◦ Toimialan johto? ◦ KOJE / Ennakkovaikutusten arviointi (EVA)

◦ MATTI/MIGE ◦ Investointimallin tilannekuvat? (projektijohtajat?)

◦ Toimialan johto

Maa- ja asuntopolitiikka

Ohjaamme maankäyttöä ja asumista niin, että ehkäisemme eriytymistä ja varmistamme monipuoliset asumisen mahdollisuudet kaikilla alueilla.

TEEMA

TOIMENPIDESUOSITUKSET

Määrätietoinen ennakointi

- Emme muodosta uusia matalan sosioekonomisen rakenteen alueita.
- Määrittelemme kaavoitukseen ja sopimukseen laadulliset tavoitteet asumiselle ja rakentamiselle.
- Aikataulutamme hallintamuotojen toteutusta ja huolehdimme kaavojen toteuttamiskelpoisuudesta. Huolehdimme siitä, että uusille alueille saadaan palvelut oikea-aikaisesti.
- Etupainotteinen maanhankinta: Pyrimme sijoittamaan uudet koulut ja päiväkodit niin, että sijainti mahdollistaa moninaisen oppilas- ja asiakaspohjan sosioekonomisesti erilaisten naapurustojen välille.

Monipuolisen asumisen varmistaminen

- Ohjaamme sekoittavaa asumista tontinluovutuksilla ja maankäyttösopimuksilla.
- Selvitämme kannustimien käyttöä hallintamuotojakauman ja investointien ohjaamiseen.

Aktiivinen yhteistyö asuntopolitiikan kehittämisessä

- Osallistumme aktiivisesti kansalliseen ja paikalliseen vuoropuheluun.
- Tuemme malleja ja vaikutamme linjauksiin, jotka edistävät kohtuuhintaista ja monipuolista asumista ja ehkäisevät segregatiota.

Täydennysrakentaminen ja purkava uudistaminen

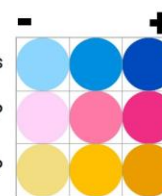
- Kohdistamme täydennysrakentamista eriytyville alueille.
- Edistämme purkavaa kehittämistä sosiaalisen tasapainon varmistamiseksi.

Maa- ja asuntopolitiikka

toimenpiteen vaikuttavuus

onko jo käytössä?

vaatiiko lisäinvestointeja?

TEEMA

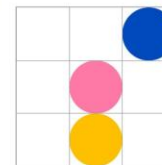
MITTARI

VASTUUTAHO

Määrätietoinen ennakointi

- Kaavat lähtevät toteutumaan myös hintaherkillä alueilla.

- KARA: Asemakaavoitus ja RAVA (toteutettavuuden ja laadun suhde)
- KIHA (kaupungin maalla)

Monipuolisen asumisen varmistaminen

- Maankäyttösopimuksissa ja omassa tontinluovutuksessa on säädelyt hallintamuotojakaumaa kaupungin asuntopoliittisten tavoitteiden mukaisesti.
- Hallintamuotojen monipuolisuus valmistuvasta asuntotuotannosta. Valmistuneet asunnot hallintamuodon mukaan
- Valmistuneiden kerrostalojen huoneistotyyppijakauma (% asunnoista) ja asuntojen keskipinta-alat.

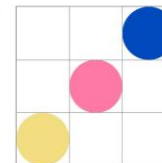
- KIHA (Seurantatieto: RAVA)

Aktiivinen yhteistyö asuntopolitiikan kehittämisessä

- Yhteistyö rakennuttajien ja muiden toimijoiden kanssa on tiivistä erilaisen yhteistyöpalaverien ja hankkeiden myötä.
- Vantaa osallistuu kansalliseen ja kansainväliseen asumisen kehittämisen yhteistyöhön.

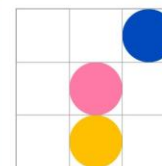
- KIHA

Täydennysrakentaminen ja purkava uudistaminen

- Kaavanrunkoja hyväksytty
- Asemakaavoja vireillä
- Uusien toteutumaan lähteneiden rakentamisen kemmiä määrä kaavarunkoalueilla.
- Asukkaiden tyytyväisyys asuinalueeseensa kasvaa matalan sosioekonominen rakenteen alueilla (esim. asukasbarometri, jos jatkossa saadaan tieto tarkemmin kuin suuralueittain)

- Kaavoitus

Investointien ohjaaminen

Kohdistamme investoinnit sinne, missä niillä on suurin voima ehkäistä eriytymiskehitystä. Sijoitamme vetovoimatekijät strategisesti alueille, joissa niillä on mahdollisuus kaventaa eroja, tasapainottaa kehitystä ja käynnistää myönteisiä muutoksia.

TEEMA

TOIMENPIDESUOSITUKSET

Investointien sosio-ekonominen kohdentaminen

- Priorisoimme investointeja alueille, joilla sosioekonominen rakenne on heikko ja eriytymisriski suuri.

Vetovoima- ja ankkuri-investointien hyödyntäminen

- Kohdennamme ankkuri-investointeja eriytymisvaarassa oleville alueille.
- Vahvistamme vetovoimaa ja houkuttelemme yksityisiä lisäinvestointeja (ostarien uudistaminen, erityisen hieno kirjasto, teemaleikkipuisto, maauimala yms.) matalan sosioekonomisen rakenteen alueille

Julkisen tilan laadun kehittäminen

- Kohdistamme investointeja julkisten ulkotilojen laatuun erityisesti heikommilla alueilla.
- Parannamme viheralueiden, asemanseutujen ja solmukohtien saavutettavuutta ja houkuttelevuutta.
- Vahvistamme turvallisuuden tunnetta valaistuksella ja kunnossapidolla.

Palveluinvestointien strateginen sijoittaminen

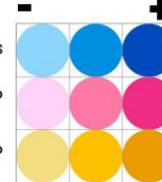
- Pyrimme sijoittamaan uudet koulut ja päiväkodit niin, että sijainti mahdollistaa moninaisen oppilas- ja asiakaspohjan sosioekonomisesti erilaisten naapurustojen välille.

Investointien ohjaaminen

toimenpiteen vaikuttavuus

onko jo käytössä?

vaatiiko lisäinvestointeja?

TEEMA

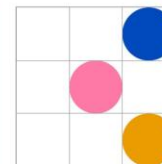
MITTARI

VASTUUTAHO

Investointien sosio-ekonomisen kohdentaminen

- Matalan sosioekonomisen rakenteen alueille sijoittuvien hankkeiden priorisointi on sisällytetty uuteen investointimalliin / investointeja on kohdennettu sosioekonomisesti
- Asukkaiden tyytyväisyys asuinalueeseensa kasvaa matalan sosioekonomisen rakenteen alueilla (asukasbarometri, jos jatkossa saadaan tieto tarkemmin kuin suuralueittain)

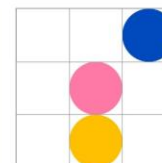
- TOTI/Johto?

Vetovoima- ja ankkuri-investointien hyödyntäminen

- Matalan sosioekonomisen rakenteen alueille sijoittuvien hankkeiden priorisointi on sisällytetty uuteen investointimalliin / investointeja on kohdennettu sosioekonomisesti
- Vetovoimakohteita on ohjattu matalan sosioekonomisen rakenteen alueille
- Asukkaiden tyytyväisyys asuinalueeseensa kasvaa matalan sosioekonomisen rakenteen alueilla (asukasbarometri, jos jatkossa saadaan tieto tarkemmin kuin suuralueittain)

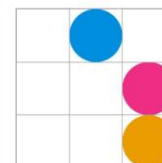
- TOTI/Johto?
- Projektijohtajat /KIHA

Julkisen tilan laadun kehittäminen

- Priorisointi sosioekonomisin perustein: Kunnossapidon tarveperusteisuus käytössä
- Asemanseutujen kunnossapito on jatkuvaa (kaupunkistrategian 2026 mittaroitava tavoite)
- SAAVU-analyysin mukaiset tavoitteet viheralueiden saavutettavuuden ja riittävyyden osalta täyttyvät kaavarungoissa ja laajoissa asemakaavoissa
- Arvo-mittari (miten ekosysteemipalvelut tuottavat hyvinvointia alueen ihmisille)
- Kehitetään mittareita liikkumisen tasa-arvon seuraamiseksi
- Peruskorjaus- ja uudisrakentamishankkeiden määrää seurataan suuralueittain

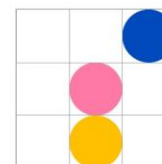
- KAPU
- KIHA / Bungers?
- Yleiskaava
- Yleiskaava
- KAPU, kaavoitus

Palveluinvestointien strateginen sijoittaminen

- On huomioitu investointimallissa
- Seurataan palveluinvestointien sijoittumista suuralueittain.

- TOTI/KIHA/Asemakaava

Osallisuus, viestintä ja mainetyö

Tuomme hiljaisetkin äänet kuuluviin, rakennamme luottamusta, vahvistamme yhteisöllisyyttä ja nostamme esiin alueet positiivisesti, pitkäjänteisellä mainetyöllä.

TEEMA

TOIMENPIDESUOSITUKSET

Saavutettavan osallisuuden edistäminen

- Kehitämme osallistumistapoja, jotka tavoittavat hiljaisia ääniä ja uusia ryhmiä
- Hyödynnämme järjestöjä osallisuuden tukemisessa
- Viestimme palautteen vaikutuksista päätöksiin

Yhteisöllisyyden tukeminen

- Tuemme omaehtoista ja paikallista yhteisöllistä toimintaa erityisesti riskialueilla
- Hyödynnämme vajaakäyttöisiä sisä- ja ulkotiloja matalan kynnyksen yhteisölliseen toimintaan.
- Kehitämme matalan kynnyksen osallistumismalleja ja toteutamme esimerkiksi ”place making” -kokeiluja, joissa asukkaat osallistuvat konkreettisesti oman ympäristönsä kehittämiseen.

Positiivinen viestintä

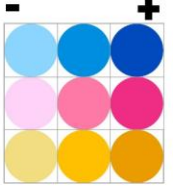
- Nostamme esiin alueiden vahvuuksia ja kehityspotentiaalia
- Vahvistamme osallisuutta tuottamalla myönteistä viestintää yhdessä asukkaiden kanssa
- Kerromme osallistumisen tuloksista näkyvästi

Osallisuus, viestintä ja mainetyö

toimenpiteen vaikuttavuus

onko jo käytössä?

vaatiiko lisäinvestointeja?

TEEMA

MITTARI

VASTUUTAHO

Saavutettavan osallisuuden edistäminen

- Osallisuus lisääntyy: Tilaisuuksien, työpajojen, dialogien ym. määrä ja/tai palaute
- Vantaan osallisuuskyselyn osallisuusindikaattorin lukema: osallisuuden kokemus kasvaa.
- Hiljaisten äänten (lapset, vanhukset, vieraskieliset) osallistamistapoja kehitetty ja otettu käyttöön

Yhteisöllisyyden tukeminen

- Rakentamattomien korttelialueiden väliaikaiskäytön prosessi on laadittu ja käytössä
- Placemaking-kokeiluja käynnistetty
- Vapaaehtoisuuteen perustuvien talkootiimien toimintaa on käynnistetty
- Osallisuuskysely: omaan asuinalueeseensa kuuluvuutta kokevien osuus %

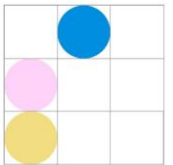
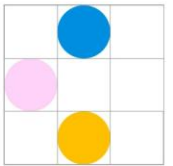
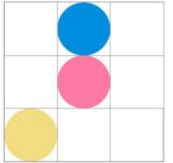
Positiivinen viestintä

- Myönteisten ja neutraalien uutisten määrä toimituksellisessa medias- sa kasvaa ohjelmakauden aikana. Seuranta kvartaaleittain/puolivuosit- tain /vuosittain.

- Viestintä- vuorovaikutus- palvelut / KATO
- Mittarointi: Osallisuuskysely / KAKU yhteiset palvelut

- KIPA (tekeillä? Horizon- haku?)
- Viestintä- ja vuorovaikutus- palvelut
- KAPU
- Mittarointi: Osallisuuskysely / KAKU yhteiset palvelut

- Viestintä- ja vuorovaikutus- palvelut

VAIKUTTAVIMMAT JA KIIREELLISIMMÄT TOIMENPITEET

Vaikuttava johtaminen

- Työnteon resurssien kohdentaminen
- Strateginen organisoituminen
- Vaikutusten arviointi kaikessa päätöksenteossa
- Tilannekuvien hyödyntäminen
- Osaamisen vahvistaminen

Maa- ja asunto- politiikka

- Määrätietoinen ennakointi
- Monipuolisen asumisen varmistaminen
- Aktiivinen yhteistyö asuntopolitiikan kehittämisessä
- Täydennysrakentaminen

Investointien ohjaaminen

- Investointien sosioekonominen kohdentaminen
- Vetovoima- ja ankkuri-investointien hyödyntäminen
- Julkisen tilan laadun kehittäminen
- palveluinvestointien strateginen sijoittuminen

Osallisuus, viestintä ja mainetyö

- Saavutettavan osallisuuden edistäminen
- Yhteisöllisyyden tukeminen
- Positiivinen viestintä ja mainetyö

PROSESSI

Konsulttityö: 3 työpajaa

Ilmiön ymmärtäminen
ja tavoitteiden
määrittely

Ydintiimi: 2 työpajaa

Toimenpide-
kokonaisuuksien
hahmottaminen ja
täsmentäminen

Jory-kierros

KIPA, KAPU ja
KARA

4/2025

KATO-jory

ja kaupunki-
kehitysryhmä

5/2025

KH:n iltakoulu

11.8.2025

Kala 12.8.2025

Yhteensovitus
koulusegregaatio-
hankkeen ja MEK-
ohjelman kanssa

Yhteensovitus
kaupunkitasoisen
eriytymisen
ehkäisyn toimen-
pideohjelman
kanssa

Yhteensovitus
uuden kaupunki-
strategian kanssa

Yhteensovitus
uuden investointi-
mallin kanssa

5-6/2025

Toimenpiteiden
vaikuttavuuden
arviointi ja vastuu-
tahojen täydentä-
minen

ERKKO

AVOIMET LANGANPÄÄT

Segregaationäkökulma osaksi
uuden investointimallin tilanne-
kuvia ja visiota

Poikkihallinnollisten rakenteiden
perustaminen / kehittäminen

VAIKUTTAVA JOHTAMINEN

Eriytymistä ehkäisevän työn jalkauttaminen
osaksi KATOn jokapäiväistä toimintaa

VASTUUTAHOJEN JA SEURATTAVIEN
MITTARIEN TARKEMPI MÄÄRITTELY

IDEOITA JATKOKEHITTÄMISEEN
Liiketilojen väliaikaiskäytön prosessin
kehittäminen

Kiitos.